

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Rejicitur hæc potentia obedientialis, & illam totu[m] ordinem gratiæ
destruere, demonstratur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

venit, ut sic loquar, ex excessu intensivo effectus; unde per multiplicationem virtutis, aut concursus ejusdem speciei, fit perfecta proportio: At verò improprio quæ est inter intellectum & visionem beatam, non provenit ex excessu velut intensivo, sed ex eo quòd visio beata sit operatio ordinis altioris, & divini: Ergo non potest reddi potens ad illam, per solum concursum simultaneum.

Hæc ratio illustrari & confirmari potest egregio discursu quem habet D. Thomas 3. contra Gent. cap. 53. ubi hæc scribit: *Nihil potest ad altiore operationem elevari, nisi per hoc quòd ejus virtus fortificatur.* Contingit autem dupliciter alicujus virtutem fortificari: uno modo per simplicem ipsius virtutis intensiorem, sicut virtus activa calidi augetur per intensiorem caloris, ut possit efficere vehementiorem actionem in eadem specie: alio modo per novam formam appositionem, sicut diaphani virtus augetur ad hoc ut possit illuminare, per hoc quòd fit lucidum actu per formam lucis receptam in ipso de novo; & hoc quidem virtutis augmentum requiritur ad alterius speciei operationem consequendam: virtus autem intellectus creati naturalis, non sufficit ad divinam substantiam videndam: Ergo oportet quòd augetur ei virtus ad hoc, quòd ad talem visionem perveniat: non sufficit autem augmentum per intensiorem naturalem virtutis, quia talis visio non est ejusdem rationis cum visione naturali intellectus creati, quòd ex distantia visorum patet: Oportet igitur quòd fiat augmentum virtutis intellectivæ, per alicujus novæ dispositionis adeptiorem. Quibus verbis S. Doctor & nostram sententiam illustrat, & Adversariorum fundamentum evertit: docet enim quòd potentia creata, non potest fieri potens & proportionata ad operationem altioris ordinis eliciendam, nisi per novæ formæ appositionem: ex quo, infert intellectum creatum non posse elevari ad visionem beatificam, sine lumine gloriæ.

27 Dices secundò cum Suarez: In singulis rebus creatis dari virtutem partialem & incompletam, ad attingendos actus supernaturales: scilicet potentiam obedientialem proximè activam, ratione cujus possunt immediatè cooperari Deo, ad producendos actus supernaturales. Unde sicut homo qui habet virtutem partialem & incompletam ad trahendam navim, ut fiat completè potens, indiget solum consortio, & concursu simultaneo alterius: ita etiam intellectus creatus, ut fiat completè potens ad videndum Deum, non eget aliqua virtute, aut qualitate supernaturali eum elevante, sed tantum concursu simultaneo Dei, & speciali ejus assistentiâ.

Verum hæc responsio & doctrina Suarez, aperte repugnat Divo Thomæ 3. cont. Gent. cap. 70. dicenti: *Non sic idem effectus cause naturali & divine virtuti tribuitur, quasi partim à Deo & partim à naturali agente fiat; sed totus ab utroque secundum alium modum: sicut idem effectus totus attribuitur instrumento, & principali agenti etiam totus.* Præterea ejus falsitas & absurditas constabit ex dicendis §. sequenti.

§ III.

Rejicitur hæc potentia obedientialis, & illam totum ordinem gratiæ destruere, demonstratur.

28 Dico tertio: Potentia obedientialis proximè & immediatè activa effectuum supernatu-

ralium, & singulis rebus creatis à natura congenita, chimerica est, & totum ordinem gratiæ destruit.

Probatur primò ex D. Thoma in questionibus disputatis, quæst. unica de virtutibus in communi, art. 10. ad 2. ubi sic ait: *Respectu eorum quæ facultatem naturæ non excedunt, habet homo à natura, non solum principia receptiva, sed etiam principia activa: respectu autem eorum quæ facultatem naturæ excedunt, habet homo à natura aptitudinem ad recipiendum.* Atqui aptitudo ad recipiendum non est potentia activa, sed passiva: Ergo ex D. Thoma non datur in creaturis potentia obedientialis activa, respectu actuum supernaturalium, à natura indita, sed passiva tantum, & receptiva formarum supernaturalium, quibus mediantibus possunt actus supernaturales elicere.

Item 1.2. quæst. 109. art. 1. sic ait: *Iniquaque forma indita rebus creatis à Deo, habet efficaciam respectu alicujus actus determinati, in quem potest secundum suam proprietatem; ultro autem non potest, nisi per aliquam formam superadditam.* At hoc esset falsum, si in rebus creatis daretur potentia obedientialis immediatè productiva actuum supernaturalium; nam homo ratione illius, sine superadditione alicujus novæ formæ supernaturalis, actus supernaturales posset elicere: Ergo &c.

Præterea idem S. Doctor 3. parte quæst. 62. art. 4. quæst. 27. de verit. art. 4. & pluribus aliis in locis, docet in Sacramentis novæ legis relidere virtutem intrinsicam ad producendam gratiam; quam virtutem dicit esse spirituales, incompletam, fluentem, & transeuntem, ac reductivè pertinere ad prædicamentum qualitatis in quo ponitur gratia sanctificans: Si autem in Sacramentis novæ legis daretur potentia obedientialis gratia productiva, inutilis esset hæc virtus spiritualis transiens & fluens, ut constat; Unde Suarez, & alii qui talem potentiam admittunt, illam virtutem rejiciunt: Igitur manifestum est, Divum Thomam talem potentiam obedientialem in rebus creatis non agnoscere.

Probatur secundò conclusio, & demonstratur hanc potentiam obedientialem contradictionem involvere, simulque esse entitativè naturalem, & supernaturalem. In primis enim quòd sit entitativè naturalis, evidens est: ut enim docent ejus defensores, illa est singulis rebus creatis à natura congenita. Quòd etiam sit entitativè supernaturalis, probatur: quia cum omnis potentia specificetur ab actu ad quem ordinatur, & sit ejusdem ordinis cum illo; potentia immediatè productiva actuum supernaturalium non potest non esse supernaturalis.

Neque dici potest, illam esse entitativè naturalem, & supernaturalem formaliter & in ratione potentia: quod enim secundum suam entitatem non attingit ordinem supernaturalem, non potest illum attingere secundum suam activitatem; quia activitas seu potentia agendi, consequitur ad entitatem & substantiam rei, & est veluti proprietas ex illa resultans, ac proinde debet illi commensurari & proportionari, unde communiter dicunt Philosophi quòd operari sequitur esse: Ergo si potentia obedientialis sit naturalis, quantum ad substantiam & entitatem, erit etiam naturalis, quantum ad activitatem, & in ratione potentia.

Præterea talis potentia esset simul finita & infinita: finita quidem, ut pote identificata cum entitate cuiuslibet rei creatæ, quæ finita est: infinita verò, quia esset perductiva cuiuscunque rei producibilis, quæ est infinita, saltem in potentia; nam dato quocumque effectu productio, potest perfectior, & perfectior in infinitum produci.

31 Probatur tertio conclusio & magis impugnat hęc potentia obedientialis, ex pluribus absurdis, & inconvenientibus quæ ex illa sequuntur. In primis enim si datur in natura vis quadam initialis, immediate productiva effectuum supernaturalium, sequitur quod in natura datur initia gratiæ, & semina quadam rerum supernaturalium: quod est error Cassiani, & aliorum Semipelagianorum, ut videri potest in collatione 13. Abbatis Cheremonis.

Secundo, si datur hęc potentia obedientialis, frustra ponuntur in homine habitus supernaturales infusi, ad eliciendos actus fidei, spei, & charitatis. Frustra ponitur in Sacerdote character ad consecrandum Corpus Christi, vel ad abfolvendum à peccatis. Inutile etiam erit lumen gloriæ in beatis ad videndum Deum: Sed hęc omnia sunt absurda, ut constat: Ergo &c. Sequela probatur; frustra fit per plura quod potest fieri per pauciora: Sed per solam potentiam obedientialem, & concursum Dei supernaturalem, homo potest hęc omnia prestare, & illos actus elicere, ut docent Adversarii: Ergo superfluum erit ponere in iustis habitus infusos, characterem in Sacerdote, & lumen gloriæ in Beatis.

Neque dici potest, hęc requiri ad actus illos connaturaliter eliciendos; cum enim hęc potentia obedientialis sit intrinseca cuiuslibet rei naturali, imò & illi naturaliter congenita, ut dicunt Adversarii: supposito quod illa datur, homo magis connaturaliter, illà mediante eliceret actus supernaturales, quam mediante formis, & habitibus ordinis supernaturalis à Deo infusis, & illi superadditis.

32 Tertio, illa potentia obedientialis tollit necessitatem gratiæ sufficientis, & multum favet Jansenio, & ejus sectatoribus: gratia enim sufficiens solum admittitur à Theologis, ut reddat voluntatem proximè & complete potentem ad eliciendos actus supernaturales, pro eo tempore & loco quò tenetur observare præcepta supernaturalia: Si ergo per solam potentiam obedientialem, & concursum simultaneum, possit voluntas reddi proximè & complete potens ad illos eliciendos, quare opus erit gratiæ sufficientis, & auxilio transeunte?

33 Quarto, In Concilio Tridentino sess. 6. can. 3. definitur hominem indigere gratiæ prævenientis in ordine ad actus supernaturales: At si homo habeat virtutem agendi proximam, & productivam actuum supernaturalium, non est cur talis gratia præveniens desideretur in potentiis elicivis eorum, sufficere enim sola gratia concomitans, seu concursus simultaneus ordinis supernaturalis, qui talem virtutem, & potentiam compleat: Ergo hęc potentia obedientialis, cum necessitate gratiæ prævenientis, & cum definitione Tridentini coherere nequit.

Denique, Per hanc potentiam obedientialem destruitur etiam gratia coefficientis: illa enim non potest esse gratia, si alicui potentia entitative naturali sit connaturaliter debita; de

A ratione enim gratiæ est quòd gratis datur, & sine ullo debito: Atqui gratia illa coefficientis, seu concursus simultaneus ordinis supernaturalis, erit connaturaliter debita tali potentia obedientiali, quæ, ut docent Adversarii, est naturalis entitative, & quantum ad substantiam: Ergo non poterit dici gratia. Major patet, Minor probatur. Omni virtuti activæ, quæ connaturaliter & ab intrinseco inest alicui rei, titulò connaturalitatis debetur concursus proportionatus actui quem respicit: verbi gratiæ virtuti illuminativæ Solis, & califactivæ ignis, concursus ad illuminandum & calefaciendum: unde quando Deus illum denegavit igni, ad comburendum tres pueros in fornace Babylonica existentes, talis denegatio fuit miraculosa, & præter cursum, & leges ordinarias divinæ providentiæ: Sed actus quem respicit, & ad quem ordinatur potentia obedientialis, est supernaturalis; cum juxta Adversarios, illa sit immediate, & proximè productiva actuum, & effectuum supernaturalium: Ergo illi connaturaliter debetur gratia coefficientis, & concursus supernaturalis ad actus supernaturales eliciendos. Ex quibus constat, hanc potentiam obedientialem, totum ordinem gratiæ destruire, & virus erroris Pelagiani aliquo modo continere.

S. III.

Respondetur argumentis Adversariorum.

32 Obijciunt primò: D. Thomas in 4. dist. 49. quæst. 2. art. 7. sic ait: *Potest miraculose fieri, quòd divina virtute, aliquis intellectus creatus non habens nisi dispositiones viæ, elevari ad videndum Deum per essentiam*: Ergo cum lumen gloriæ non pertineat ad dispositiones viæ, sed patriæ, potest sine illo intellectus creatus elevari ad videndum Deum.

33 Respondeo D. Thomam solum intendere, quòd intellectus creatus potest elevari ad videndum Deum, per lumen gloriæ, per modum auxilii, & dispositionis transeuntis communicatum; illud enim non ponit hominem extra statum viæ, ut patet in Moyse, & D. Paulo. Unde idem S. Doctor 2. 2. quæst. 175. art. 3. ad 2. docet, quòd lumen gloriæ dupliciter participari potest: *Vno modo per modum forme permanentis, & sic Beatos facit Sanctos in patria: alio modo per modum cuiusdam passionis transeuntis (sicut dictum est de lumine Prophetia) & hoc modo illud fuit in Paulo, quando raptus fuit. Ex quo intelliges alium locum ejusdem S. Doctoris, quæst. 10. de verit. art. 11. sic dicentis: Sicut Petrus fecit Deus, sine eo quòd ei dorem agilitatis tribuerit, super aquas ambulare; ita potest mentem ad hoc perducere, ut divina essentia uniat in statu viæ, modo illo quo sibi uniat in patria, sine hoc quòd à lumine gloriæ perfundatur. Ibi enim loquitur de lumine gloriæ, per modum habitus communicato, sine quo homo in statu viæ constitutus, potest reddi potens ad videndum Deum, per lumen gloriæ datum per modum auxilii, & dispositionis transeuntis.*

34 Obijciunt secundo Adversarii, ad probandum dari in rebus creatis potentiam obedientialem, proximè & immediate activam, & productivam actuum supernaturalium, plures auctoritates Scripturæ, & Sanctorum Patrum, in quibus dicitur, omnes creaturas esse Deo subjectas, illi- que